

3η Διδακτική Ενότητα,

Θεωρητικές Απόψεις και Μεθοδολογίες Έρευνας

Δρ. Δημήτρης Μπελιάς
Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων,
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
dbelias@pe.uth.gr

Η επαγωγική διαδικασία

Η επαγωγική διαδικασία: Η επαγωγική διαδικασία ξεκινά από αποσπασματικές λεπτομέρειες και καταλήγει σε μία συνεκτική θεώρηση μίας κατάστασης. Εμπλέκεται με τις θεωρητικές απόψεις μετά την έρευνα.

Γίνονται σχέδια για τη συλλογή δεδομένων

Αναλύουμε τα δεδομένα για να δούμε εάν προκύπτουν μοτίβα που να υποδεικνύουν κάποια σχέση μεταξύ των μεταβλητών.

Από τις παρατηρήσεις κατασκευάζουμε γενικεύσεις, σχέσεις ή ακόμη και θεωρίες.

Η απαγωγική διαδικασία

Η απαγωγική διαδικασία: ξεκινά με μία καθολική θεώρηση μίας κατάστασης και συνεχίζει με τα επιμέρους στοιχεία. Εμπλέκεται με τις θεωρητικές απόψεις πριν την έρευνα

Δημιουργούμε μία υπόθεση (μία δήλωση που πρέπει να μπορεί να μετρηθεί για τη σχέση ανάμεσα σε δύο ή περισσότερες μεταβλητές και προσπαθεί να εξηγήσει τη σχέση μεταξύ αυτών)

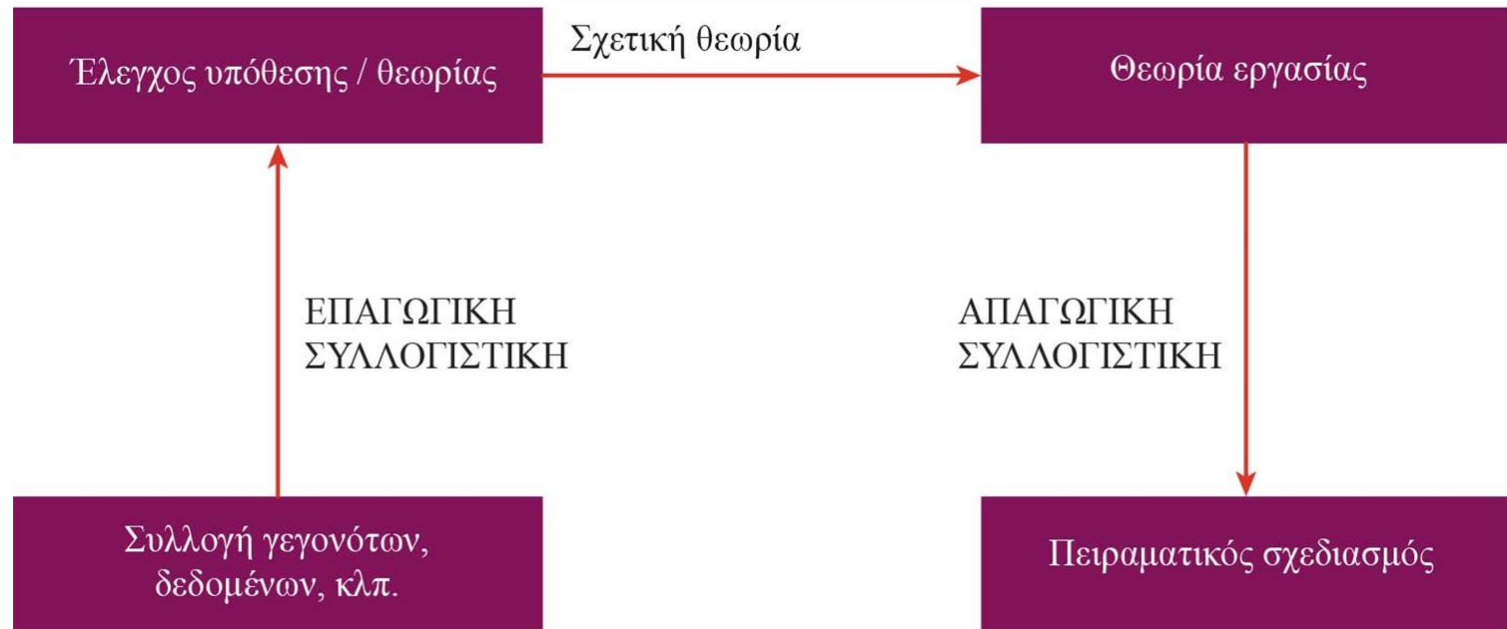
Ανάπτυξη ενός συνόλου αρχών ή σχετικών ιδεών

Δημιουργία των κατάλληλων μονάδων μέτρησης και δεικτών για την μέτρηση των ιδεών

Έλεγχος των ιδεών μέσω πειραματισμού

Αποδοχή, απόρριψη ή τροποποίηση της υπόθεσης

Συνδυάζοντας την επαγωγική και την απαγωγική μέθοδο

Σχέση μεταξύ επιστημολογίας, θεωρητικών απόψεων, μεθοδολογίας, και ερευνητικών μεθόδων.

Οντολογία: η φύση της ύπαρξης και του τι συνιστά την πραγματικότητα, η κατανόηση του «είναι»

Επιστημολογία: το φιλοσοφικό υπόβαθρο για να αποφασίσουμε ποια είδη γνώσης είναι θεμιτά και επαρκή, η κατανόηση του «τι σημαίνει να γνωρίζω»

Βοηθά να διευκρινίσουμε τα ερευνητικά σχέδια (δομή, εργαλεία, είδος στοιχείων προς συλλογή)

Βοηθά τον ερευνητή να αναγνωρίσει σχέδια με τα οποία θα εργαστεί

Επιστημολογικές Απόψεις

- Αντικειμενισμός: η έρευνα καλείται να ανακαλύψει την αντικειμενική αλήθεια, χωρίς τις υποκειμενικές αξίες των ερευνητών
- Κονστρουκτιβισμός: Η αλήθεια και το νόημα δημιουργούνται από τις αλληλεπιδράσεις του υποκειμένου με τον κόσμο. Το νόημα δομείται και δεν ανακαλύπτεται
- Υποκειμενισμός: το νόημα δεν προκύπτει από την αλληλεπίδραση μεταξύ του υποκειμένου και του έξω κόσμου, αλλά επιβάλλεται στο αντικείμενο από το υποκείμενο

Θεωρητικές απόψεις

Θεωρητικές Απόψεις: Μέρος Πρώτο

Θετικισμός:

- Η πραγματικότητα αποτελείται από αυτά που αντιλαμβανόμαστε με τις αισθήσεις – δηλαδή, ότι μπορούμε να δούμε, να μυρίσουμε, να αγγίξουμε κτλ.
- Η έρευνα πρέπει να βασίζεται στην επιστημονική παρατήρηση (σε αντίθεση με τη φιλοσοφική εικασία)
- Οι φυσικές και οι ανθρωπιστικές επιστήμες έχουν κοινές λογικές και μεθοδολογικές αρχές, και ασχολούνται με γεγονότα και όχι με αξίες.
- Τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάζονται σαν αντικειμενικά γεγονότα/αποδεδειγμένες αλήθειες

Μετα - θετικισμός:

- Οι περισσότεροι ερευνητές υιοθετούν αυτή την άποψη
- Αντί –θετικισμός, μετά–θετικισμός και νατουραλισμός
- Υπάρχει μία ανεξάρτητη πραγματικότητα που πρέπει να μελετηθεί, αλλά όλη αυτή η παρατήρηση είναι εγγενώς επιρρεπής σε λάθη

Ερμηνευτισμός:

- Ο κόσμος ερμηνεύεται μέσω της πινάκων ταξινόμησης που δημιουργεί ο εγκέφαλος
- Αναζητούν να εξάγουν νόμους (φυσικές επιστήμες), οι συχνά ή ασχολούνται με τις πράξεις του ατόμου (κοινωνικές επιστήμες)

Παραδείγματα της Ερμηνευτικής Προσέγγισης

Παραδείγματα της Ερμηνευτικής Προσέγγισης

Συμβολική αλληλεπίδραση: τα νοήματα δεν είναι σταθερά ή αμετακίνητα, αλλά αναθεωρούνται σύμφωνα με την εμπειρία.

Φαινομενολογία: οποιαδήποτε προσπάθεια να κατανοήσουμε την κοινωνική πραγματικότητα πρέπει να θεμελιώνεται από τις εμπειρίες των ανθρώπων από αυτήν. Πρέπει να αφήσουμε στην άκρη τις κυρίαρχες γνώσεις και να επικεντρωθούμε στις εμπειρίες των ανθρώπων

Ρεαλισμός: η εικόνα που φτιάχνει η επιστήμη για τον κόσμο είναι μία εικόνα αληθινή και ακριβής. Τα αντικείμενα έρευνας, όπως ο «πολιτισμός», και η «οργάνωση» υπάρχουν και δρουν ανεξάρτητα από τον παρατηρητή → αφελής, επιστημονική και κριτική επιστημολογία ρεαλισμού

Ερμηνευτική: η κοινωνική πραγματικότητα είναι κοινωνικά δομημένη και όχι βασισμένη σε αντικειμενικά γεγονότα. Ο ερευνητής δεν μπορεί απλά να την παρατηρήσει ώστε να την κατανοήσει

Νατουραλιστική αναζήτηση: υπάρχουν πολλαπλές δομημένες πραγματικότητες, οι οποίες μπορούν να μελετηθούν μόνο ολιστικά. Οι ερευνητικοί σχεδιασμοί δεν μπορούν να προσδιοριστούν εκ των προτέρων, αλλά αναδύονται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας της έρευνας.

Θεωρητικές Απόψεις: Μέρος Δεύτερο

Θεωρητικές Απόψεις: Μέρος Δεύτερο

Κριτική Αναζήτηση:

- Αμφισβητεί τις ισχύουσες αξίες και υποθέσεις και προκαλεί τις συμβατικές κοινωνικές δομές.
- Προσκαλεί και τους ερευνητές και τους συμμετέχοντες να απορρίψουν αυτό που αποκαλούν «ψευδή συνείδηση», ώστε να αναπτυχθούν νέοι τρόποι κατανόησης

Φεμινισμός:

- Το άτομο γνωρίζει ότι καθορίζεται από την κοινωνική του θέση
- Απομυθοποιεί την απόλυτη αντικειμενικότητα και την καθολικότητα της γνώσης

Μεταμοντερνισμός:

- Απορρίπτει κάθε ιδέα κοινωνικής χειραφέτησης και επικεντρώνεται στην πολλαπλότητα, στην ασάφεια, στην αμφιθυμία, και στον κατακερματισμό.
- Τα κείμενα είναι κοινωνικές πρακτικές, εμποτισμένες με αξίες/ενδιαφέροντα

Πραγματισμός:

Μία ιδεολογία είναι αληθινή μόνο εφόσον λειτουργεί και παράγει πρακτικές συνέπειες σε μία κοινωνία.

Πειραματική και ημί-πειραματική έρευνα

Εστιάζει:

Στο να αναπαράγει τις τεχνικές του εργαστηριακού πειράματος με άκρως δομημένες μεθόδους

Στη δημιουργία αρχικών υποθέσεων

Στον έλεγχο των μεταβλητών

Στην ακριβή (ποσοτική) μέτρηση των αποτελεσμάτων
Στην γενίκευση από το δείγμα σε παρόμοιους πληθυσμούς

Φαινομενολογική έρευνα

Εστιάζει στην επαγωγική λογική

Αναζητά τις απόψεις και τις υποκειμενικές αναφορές και ερμηνείες των συμμετεχόντων

Βασίζεται στην ποιοτική ανάλυση των δεδομένων

Δεν την απασχολούν τόσο οι γενικεύσεις σε μεγαλύτερους πληθυσμούς, αλλά η περιγραφή του πλαισίου και η ανάλυση

Αναλυτικές δημοσκοπήσεις

Δίνουν έμφαση:

- Στην απαγωγική άποψη
- Στην αναγνώριση του πληθυσμού έρευνας
- Στο σχεδιασμό ενός αντιπροσωπευτικού δείγματος του πληθυσμού
- Στον έλεγχο των μεταβλητών
- Στη γενίκευση των ποιοτικών, αλλά και των ποσοτικών δεδομένων
- Στην δυνατότητα γενίκευσης των αποτελεσμάτων

Έρευνα δράσης

Εμπλέκει και τους ερευνητές και τους συμμετέχοντες (ή τους συμμετέχοντες σε ρόλο ερευνητών μέσα στον οργανισμό τους)

Μπορεί να είναι ισχυρά δομημένη και περιλαμβάνει τη χρήση των πειραματικών ομάδων και των ομάδων ελέγχου, που χρησιμοποιούνται για να εξεταστεί μία υπόθεση

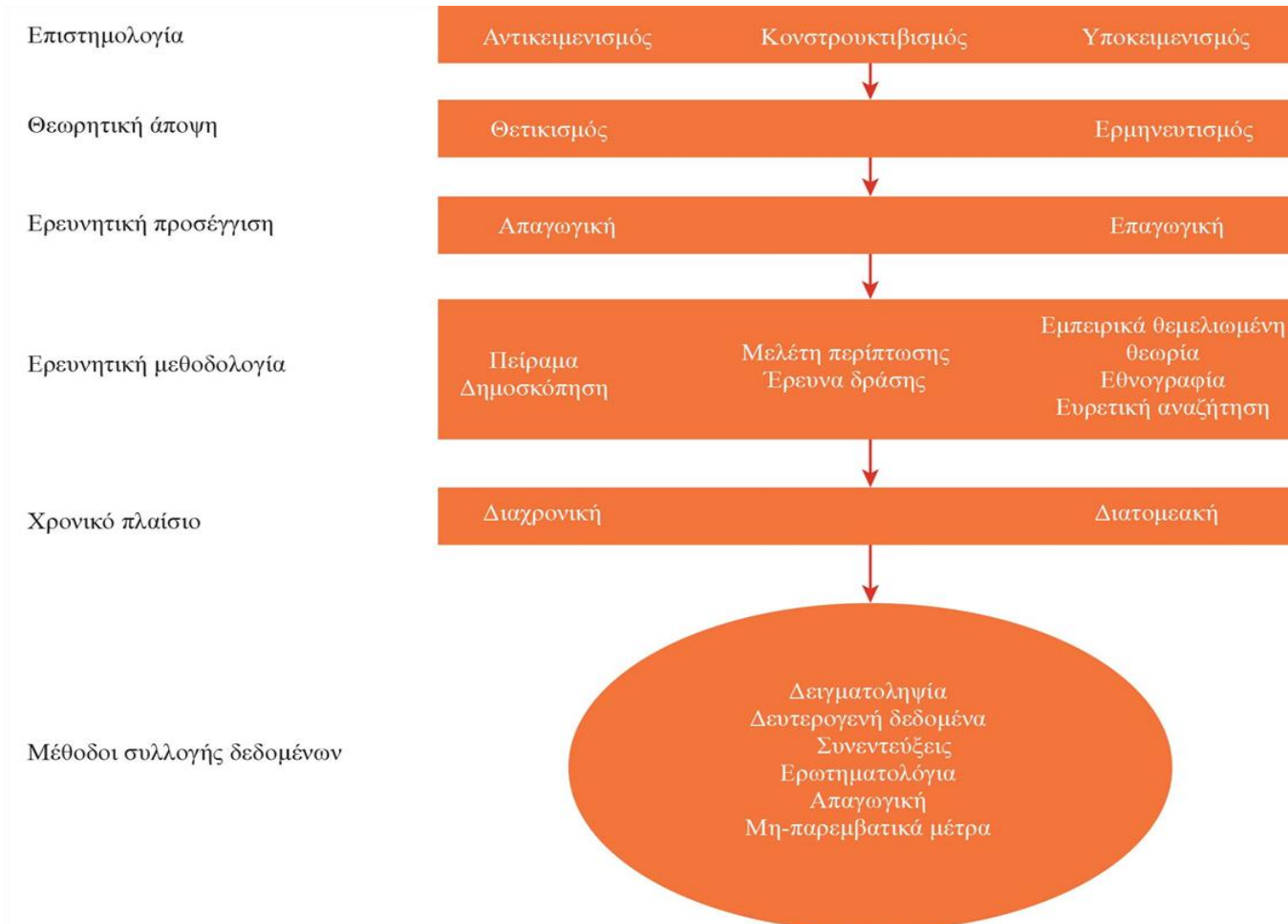
Μπορεί επίσης να είναι αδόμητη και να χρησιμοποιηθεί επαγωγικά (και ποιοτικά)

Ευρετική αναζήτηση

Εμπλέκει τον ερευνητή:

1. Σε ένα βαθύ προσωπικό προβληματισμό για το τι είναι αυτό που θέλει να ερευνήσει.
2. Βάζοντάς τον να ζει, να κοιμάται και να ενσωματώνεται με το ερώτημα που ερευνά.
3. Στο να χρησιμοποιεί τους εσωτερικούς μηχανισμούς του ενστίκτου για να καταλάβει εκτενώς το ερώτημα.
4. Στο να επανεξετάζει όλα τα δεδομένα μέσω των προσωπικών του εμπειριών για να αναγνωρίσει άρρητα νοήματα.
5. Στο να φτιάχνει μία δημιουργική σύνθεση, συμπεριλαμβάνοντας ιδέες υπέρ και κατά μιας πρότασης.

Συνδέοντας τα στοιχεία της έρευνας

Μορφές Έρευνας

Μορφές Έρευνας

Διερευνητική: αναζητά να βρει τι συμβαίνει και να ρωτήσει σχετικά με αυτό.

- Επισκόπηση της βιβλιογραφίας.
- Συνομιλίες με ειδικούς του πεδίου.
- Διεξαγωγή συνεντεύξεων σε ομάδες εστίασης.

Περιγραφική: παρουσιάζει μία εικόνα ενός φαινομένου που συμβαίνει φυσικά.

- Αμιγώς περιγραφικά.
- Συγκρίνει τα δεδομένα με κάποια πρότυπα.
- Δεν μπορεί να εξηγήσει γιατί έχει συμβεί ένα γεγονός.

Επεξηγηματική: ξεκινά να εξηγήσει και να δικαιολογήσει τις περιγραφικές πληροφορίες.

- Απαντά στο «πως» και στο «γιατί».
- Δίνει έμφαση στην ανακάλυψη σχέσεων αιτιότητας

Ερμηνευτική: Προσπαθεί να εξερευνήσει τις εμπειρίες των ανθρώπων και τις όψεις/απόψεις τους για αυτές τις εμπειρίες

- Τυπικά, επαγωγική
- Συχνά σχετίζεται με ποιοτικές προσεγγίσεις συλλογής δεδομένων.

Βιβλιογραφία

Βιβλία στα ελληνικά:

Field A. (2016) Η διερεύνηση της Στατιστικής με τη χρήση του SPSS της IBM, ΠΡΟΠΟΜΠΟΣ
Saunders, M., Lewis, P., Thornhill , A. (2014). Μέθοδοι έρευνας στις επιχειρήσεις και την
οικονομία. Σίδιγμα

Ξενόγλωσσα Βιβλία

Malhotra , N.(2012). Basic Marketing Research: Integration of Social Media. 4th ed. Toronto,
ON. Pearson Education Ltd.

Sekaran , U. & Bougie , R. (2016). Research Methods For Business: A Skill Building Approach,
7th Edition

Field A. (2016) Η διερεύνηση της Στατιστικής με τη χρήση του SPSS της IBM, ΠΡΟΠΟΜΠΟΣ
Ενδεικτικά Επιστημονικά περιοδικά : Journal of Marketing, Journal of Consumer Research,
Journal of Advertising Research, Journal of Marketing Research, Marketing Week, The
Journal of Database Marketing

Ευχαριστώ για την προσοχή σας !!

